

Invoering van de Kringloopwijzer kan ten koste gaan van extensieve melkveebedrijven met hun korte kringlopen en koeien in de wei.

Strategische vergissing

Wouter van der Weijden, directeur Stichting Centrum voor Landbouw en Milieu

De melkveehouderij is populair. Dat komt vooral door het fraaie weidelandschap, de koeien die daarin lopen, het relatief goede dierenwelzijn en het grondgebonden karakter met zijn korte kringlopen. Plaatselijk komen daar weidevogels bij. Bedrijven die het best scoren zijn vaak extensieve bedrijven. Daarmee bedoel ik niet veehouders die de helft van hun land aan bollentelers verhuren en elders ruwvoer aankopen, want die zijn niet extensief en hebben geen gesloten kringloop. Ik bedoel veehouders die alle ruwvoer van hun eigen bedrijf halen. Die groep zouden we moeten koesteren. Maar het lijkt er eerder op dat de sector en de overheid hen laten vallen.

In 2006 kwam Den Haag met Brussel een nationaal fosfaatplafond overeen. Dat was een voorwaarde om de derogatie van de Nitraatrichtlijn te behouden. Toen het einde van de melkquotering in zicht kwam, dreigde het plafond te worden overschreden. Toch wilden de sector en staatssecretaris Dijkzwa alle bedrijven, ook de intensieve, de mogelijkheid bieden om te groeien. Met één bovengrens: bij overschrijding van het sectorplafond zou ze dierrechten invoeren. Het parlement dwong af dat Dijkzwa geheel grondloze groei zou verbieden. Dat deed ze eind maart met een AMvB die regelde dat bedrijven vanaf 1 januari 2016 mogen groeien tot een intensiteit die het dubbele is van de fosfaatgebruiksnorm. Alleen de meest intensieve bedrijven moeten bij groei extensiveren. Dat was amper een groeirem en daarom herhaalde Dijkzwa haar waarschuwing.

Maar zulke waarschuwingen werkten vaak averechts. Een groep veehouders zette een groeispuurt in om rechten op te bouwen en reeds drie maanden na 1 april moest Dijkzwa met dierrechten komen. Onder druk van de sector koos ze voor een variant: fosfaatrechten. Als veehouders efficiënter met fosfaat omgaan, creëren ze groeiruimte. En om zo veel mogelijk groeiruimte te creëren wil de zuivel de Kringloopwijzer verplicht stellen.

De Kringloopwijzer is een mooie management tool, maar als de veehouder er straks voor zichzelf groeiruimte mee kan creëren, krijgt dat ongewenste neveneffecten, vooral op extensieve bedrijven. Ze krijgen een impuls om te intensiveren, voer aan te kopen en de koeien op stal te houden, want dan kunnen ze preciezer sturen op fosfaat. Zo frustreert de Kringloopwijzer de weidegang, de korte kringlopen en het weidevogelbeheer.

Een sector en een staatssecretaris die ter wille van wat extra groei goud uit handen laten vallen, begaan een strategische vergissing. Het is aan het parlement om dat recht te zetten.

